

**Nederlandse militair juridische
bibliotheek**
Beleidsplan 2022-2025

November 2021
Status: definitief

VAN NUL TOT NU: BIJNA TIEN JAAR NMJB

De Nederlandse militair juridische bibliotheek (NMJB) is opgericht op 19 december 2013. Het jaar 2014 is met name gebruikt om een aantal zaken te regelen die verband houden met de oprichting van de stichting en tijdens de bestuursvergadering van 6 maart 2015 is het eerste meerjarenbeleidsplan vastgesteld. Dat meerjarenbeleidsplan besloeg de jaren 2015 tot en met 2018. Terugkijkend op die periode kunnen we als bestuur constateren dat veel van de toen geformuleerde doelstellingen zijn behaald, alhoewel het genereren van naamsbekendheid en het aantrekken van financiële middelen de aandacht blijft behoeven. Het zal dan ook niet verbazen dat in dit meerjarenbeleidsplan deze twee aspecten een meer prominente plaats gaan krijgen.

De collectie van de NMJB is de voorbije jaren fors gegroeid. Zo bestond de collectie van de NMJB medio 2014 uit 45 werken – 44 boeken en een complete editie van het Militair Rechtelijk Tijdschrift – en medio 2017 uit meer dan 300 werken, waarvan in een behoorlijk aantal gevallen geen andere exemplaren (meer) via een bibliotheek raadpleegbaar zijn. Inmiddels beslaat de collectie uit bijna 400 werken die zijn ondergebracht bij de bibliotheek van de NLDA en aldaar kunnen worden ingezien.

Op 25 juni 2018 stelde het bestuur het tweede meerjarenbeleidsplan van de NMJB vast, te weten over de jaren 2018 tot en met 2021. Terugkijkend op die periode kunnen we als bestuur constateren dat wederom een aantal belangrijke doestellingen is behaald. Zo had het bestuur zich tot doel gesteld om in 2018 afspraken te maken met het ministerie van Defensie over een financiële tegemoetkoming in de kosten van de NMJB. Die afspraken zijn, met enige vertraging, in maart 2019 tot stand gekomen. Het benaderen van andere financiers is helaas niet succesvol gebleken. Dat betekent echter niet dat de NMJB die doestelling heeft laten varen. Integendeel: ook in dit beleidsplan zal het genereren van financiële middelen een prominente plaats krijgen.

Zoals hiervoor al is aangegeven is de collectie ook in de looptijd van dit beleidsplan in omvang weer flink gegroeid. De groei was minder fors dan in de eerste beleidsperiode, maar daarbij moet wel worden meegenomen dat die periode de collectie vanaf nagenoeg niets werd opgebouwd en dat bij het einde van die periode de NMJB al over de nodige boekwerken beschikte. Ook in deze tweede beleidsperiode zijn vrijwel alle boeken als gift aan de stichting kosteloos ontvangen. Het (betaald) aanschaffen van boeken is niet nodig gebleken om de collectie te laten groeien, maar de verwachting is dat dit voor de komende beleidsperiode anders zal zijn.

Ondanks de beperkt gebleven financiële middelen is het begin 2020 wel gelukt om onze eerste boekwerken te digitaliseren. Het betreft het klassieke vierdelige *Militair straf- en tuchtrecht* van H. van der Hoeven uit 1903. De digitale versie is via de bibliotheek van de NLDA beschikbaar gemaakt in het interbibliothecair leenverkeer (IBL) waar onder andere alle Nederlandse universiteitsbibliotheken op zijn aangesloten. De digitale voorzieningen van de stichting zelf zijn beperkt, te weten een website en

eigen mailadressen. Met zo nodig ondersteuning van derden heeft de NMJB besloten dit zoveel mogelijk in eigen beheer te gaan uitvoeren.

Het genereren van naamsbekendheid voor de stichting is in zoverre gelukt dat er contact is geweest met alle Nederlandse universiteitsbibliotheken waarin de NMJB is gepresenteerd als het verzamelpunt van militair-juridische literatuur in Nederland. Naast een kleine schenking van boeken op het gebied van het militaire recht heeft dit contact er ook toe geleid dat genoemde bibliotheken van het bestaan van de NMJB op de hoogte zijn en ons voor toekomst in gedachten houden mochten zij boeken op het gebied van het militaire recht van de hand willen doen.

Het bestuur heeft besloten dit meerjarenbeleidsplan vast te stellen voor de jaren 2022 tot en met 2025 als opvolger van het tweede meerjarenbeleidsplan van de NMJB. Het beleidsplan dat nu voor u ligt, is in verband met de maatregelen ter bestrijding van de coronapandemie niet besproken met de ambassadeurs die het bestuur gevraagd en ongevraagd met advies ter zijde staan. Wel is hen gevraagd om per e-mail eventuele op- en aanmerkingen ten aanzien het conceptbeleidsplan te maken die vervolgens zijn verwerkt.

Dit meerjarenbeleidsplan is qua opzet anders dan zijn twee voorgangers. In plaats van een beleidsplan dat doelstellingen per jaar formuleert, is nu gekozen om een aantal beleidslijnen te schetsen met daarbij telkens een tijdsplanning. Na een korte introductie over de werkzaamheden van de NMJB, treft u de uiteenzetting van deze beleidslijnen aan. Daarna volgt een paragraaf over de ambassadeurs van de stichting en het verslag eindigt met een paragraaf financieel beheer.

Wij verwachten u in de diverse jaarverslagen die de komende jaren zullen volgen, naast de verplichte financiële verantwoording, tevens melding te kunnen doen met betrekking tot wat de stand van zaken is aangaande de uitvoering van dit beleidsplan.

Net als ten aanzien van de vorige meerjarenbeleidsplannen wil het bestuur de lezer ten slotte meegeven dat dit meerjarenbeleidsplan als alles behalve een statisch document moet worden gezien. Dit betekent dat voorziene of onvoorziene ontwikkelingen ertoe kunnen leiden dat het beleidsplan in de loop der jaren wordt bijgesteld of aangevuld.

Asperen/Vught/Utrecht, 24 november 2021

Het bestuur van de Nederlandse militair juridische bibliotheek,

mr. A.F. (Jos) Vink
Voorzitter

mr. J.J.M. (Bas) van Hoek
Secretaris

mr. A.A.S.J. (Sander) Niekamp
Penningmeester

WERKZAAMHEDEN VAN DE NMJB

Het hoofddoel van de stichting is het oprichten en in stand houden van een bibliotheek die boeken, andere geschriften en collecties van boeken verzamelt, beheert en uitleent op het gebied van het militair recht, met een primaire focus op het Nederlandse militair straf-, tucht- en ambtenarenrecht. De Nederlandse militair juridische bibliotheek probeert zo te voorkomen dat bepaalde werken op het gebied van het militair recht mogelijk voor eeuwig verloren gaan. Verder kunnen werken, door opname in de Nederlandse militair juridische bibliotheek, een weg vinden naar een beoefenaar van het militair recht en zo (weer) voor de wetenschap beschikbaar worden.

Zoals in het voorwoord is aangegeven is de collectie van de NMJB – in vergelijking met het moment van schrijven van het eerste meerjarenbeleidsplan in 2014 – aanzienlijk gegroeid. Destijds lag het accent van de werkzaamheden van de NMJB primair bij het in kaart brengen en veiligstellen van boekwerken op het gebied van het Nederlandse militaire recht waarvan in sommige gevallen de laatste exemplaren in omloop waren. Hoewel dit een doorlopende doestelling van de NMJB blijft, vraagt de inmiddels beduidend gegroeide collectie van de stichting ook aandacht. Een aantal boekwerken verkeert in slechte staat en zou moeten worden gerestaureerd. Maar ook moet worden nagedacht over het gebruiksvriendelijk ontsluiten van de collectie voor een breder publiek. Het fysiek raadplegen van de collectie is bewerkelijk, zeker voor personen die niet bij Defensie werkzaam zijn. Dit moet overigens worden gemeld tegen de achtergrond dat de NMJB de bibliotheek van de NLDA zeer dankbaar is voor de geboden faciliteiten om de collectie onder te brengen en op te nemen in het systeem voor het Interbibliothecair Leenverkeer (IBL) waardoor studenten van alle daarop aangesloten universiteiten kunnen achterhalen dat de collectie van de NMJB in Breda te raadplegen is. Een belangrijke constatering in dit verband is dat de ontwikkelingen op het gebied van digitalisering van boekwerken de voorbije jaren een grote vlucht heeft genomen die vooralsnog niet ten einde lijkt. Boeken kunnen worden gescand op een dusdanige wijze dat de tekst ook als zodanig wordt herkend, wat het mogelijk maakt om met de zoekfunctie digitaal in een .pdf-bestand van het boek te zoeken. Een volgende stap, waar ook op dit moment al eerste gedachten over (moeten) worden gevormd, is het ontsluiten van de digitale exemplaren van de boekwerken die zich in de collectie van de NMJB bevinden. In dat opzicht moet worden gekeken of er auteursrechtelijke belemmeringen zijn, maar voor oudere boeken – waar de collectie van de NMJB grotendeels uit bestaat – is het copyright geen belemmering meer. Ook moet naar de technische mogelijkheden worden gekeken met betrekking tot de vraag hoe de boekwerken digitaal worden ontsloten. Dat zou bijvoorbeeld via de website van de NMJB kunnen, maar dat vergt wellicht een aanpassing van het pakket waar thans de digitale ruimte van de website voor wordt gehuurd. Dat zal onherroepelijk ook een kostenverhoging met zich meebrengen. Ook is het waard om na te denken of we de boeken voor eenieder digitaal willen ontsluiten, of dat we dit alleen als een betaalde dienst beschikbaar stellen aan personen of bedrijven

die een abonnement afsluiten of een minimaal jaarbedrag aan de NMJB doneren. Ook hiervoor geldt dat het optuigen van een dergelijk systeem kosten met zich mee zal brengen en dat een betalend abonnee ook een bepaalde dienstverlening verwacht met betrekking tot de bereikbaarheid en de beschikbaarheid van de digitale collectie.

DE VISIE EN DE BELEIDSLIJNEN

Visie

Samengevat is het statutair doel van de NMJB om (collecties van) boeken op het gebied van het Nederlandse militaire recht te verzamelen, te beheren en uit te lenen en – om dat doel te verwezenlijken – fondsen te werven. Dat doel is bij de oprichting gekozen vanuit de volgende visie:

1. beoefening: door boeken op het gebied van het militaire recht voor een breder publiek toegankelijk te maken wordt het voor militair juristen, onderzoekers en studenten een aantrekkelijker rechtsgebied om onderzoek naar te doen wat op zijn beurt het rechtsgebied levend houdt;
2. behoud: door boeken op het gebied van het militaire recht op een centrale plaats te bewaren en te digitaliseren worden zij behouden voor deze en komende generaties.

De beleidslijnen

De NMJB zit dit beleidsplan de volgende (alfabetisch gerangschikte) beleidslijnen uit:

- Communicatie
- Digitaliseren
- Vergroten van de collectie

Deze beleidslijnen zullen, ondanks dat ze hieronder apart worden beschreven, ook een bepaalde samenhang tonen.

Communicatie

Hoewel het genereren van naamsbekendheid ook in eerdere beleidsplannen als aandachtsgebied is benoemd, is het desondanks tot op heden een ondergeschoven kindje geweest. Nu de NMJB met het verkrijgen van een respectabele collectie ook fysiek kan laten zien waar het voor staat – het behouden en (voor de wetenschapsbeoefening) beschikbaar stellen van boekwerken op het gebied van het Nederlandse militaire recht – is dat niet alleen een duidelijke maar ook geloofwaardige boodschap waarmee we naar buiten kunnen treden. Zeker nu de NMJB ook financieel wordt gesteund door Defensie, waar toch ook een positief waardeoordeel van uitgaat over onze activiteiten, is dat als het ware een kwaliteitskeurmerk waarmee de NMJB zich kan presenteren als een instelling die een belangrijke plaats inneemt in het behoud en het mogelijk verder ontwikkelen van het Nederlandse

militaire recht. Concreet zullen we in de komende periode contacten leggen met de Militairrechtelijke vereniging (MRV), de nationale groep van de *International Society of Military Law and the Law of Warfare* (ISMLLW) en diverse bij de MJDK ingedeelde militairen om de NMJB blijvend onder de aandacht te brengen. Het is de verwachting dat het (op deze wijze) genereren van naamsbekendheid ervoor zorgt dat ook meer potentiële donateurs worden bereikt.

Communicatie-uitingen zullen voornamelijk plaatsvinden via sociale media (Facebook, LinkedIn en Twitter), bijvoorbeeld als de NMJB een uitbreiding voor de collectie ontvangt of een bestuursvergadering heeft gehouden. Op de website (<https://www.nmjb.nl>) zal meer algemene informatie over de NMJB te vinden blijven.

Digitaliseren

De komende jaren zet de NMJB zich in op digitalisering van (delen van) de collectie. De kosten die met digitalisering gemoeid zijn en het beperkte budget waarover de NMJB beschikt, dwingen de NMJB om keuzes te maken en na te denken over de vraag welke boeken in aanmerking komen voor digitalisering. De eerste gedachten gaan daarbij uit naar de boeken waarin militaire wetgeving per wetsartikel wordt toegelicht. Het beperkte budget stimuleert bovendien om contact te zoeken met defensieonderdelen en te bezien of en zo ja, op welke wijze zij documenten digitaliseren. Wellicht kan de NMJB – om zo de kosten te drukken – in zee gaan met het bedrijf dat voor hen documenten digitaliseert of bestaat de mogelijkheid om mee te liften met opdrachten die de defensieonderdelen uitzetten. Ook zal de komende jaren worden nagedacht over alternatieve vormen van financiering, zoals bijvoorbeeld *crowd funding*.

Vergroten van de collectie

Inmiddels beschikt de NMJB over een grote collectie in de vorm van boeken, wetsteksten, voorschriften, scripties etc., maar daarmee is niet gezegd dat de bibliotheek van de NMJB compleet is. De uitdaging is om te achterhalen over welke boeken, regelgeving, scripties etc. de NMJB nog niet beschikt. De NMJB heeft in dit verband baat bij een goed netwerk dat bekend is met de doelstellingen van de NMJB en haar kan attenderen op personen of instanties die mogelijk in het bezit zijn van interessante werken. De NMJB zet daarom de komende jaren in op het onderhouden en uitbreiden van haar netwerk. Om de collectie uit te breiden benut de NMJB deze beleidsperiode ook om binnen de beschikbare financiële over te gaan tot aankoop van relevante boeken. In dit kader zullen de boekbestanden van antiquariaten worden nagespeurd, maar wordt ook overwogen om de contacten met antiquariaten aan te halen. Zij zijn bij machte om de NMJB te helpen bij een gerichte verkenning van de tweedehands boekenmarkt.

FINANCIEEL BEHEER

Het vermogen van de stichting is geheel geplaatst op een rekening courant bij de SNS Bank. De afgelopen jaren is een aantal keren bekeken of een andere bank te overwegen zou zijn, maar het pakket dat SNS kan aanbieden blijkt nog altijd het meest financieel aantrekkelijk voor de stichting te zijn.

Het vermogen van de stichting is dusdanig beperkt van omvang, en zal dat de komende jaren naar verwachting blijven, dat aanvullende maatregelen in de sfeer van sparen en beleggen nog altijd niet aan de orde zijn. Daarmee hoeft derhalve een specifiek beleid aangaande financieel beheer niet gevoerd te worden. Wel spreekt het voor zich dat het bestuur een deugdelijk algemeen financieel beleid voert, in die zin dat het “goed op de winkel past” en geen ondoordachte financiële risico’s neemt met het geld van de stichting.

De penningmeester voert het dagelijks beheer over de bankrekening. Het is een vast agendapunt van de bestuursvergaderingen dat de actuele financiële situatie van de stichting besproken en desgewenst toegelicht wordt. Eenmaal per jaar, bij de vaststelling van het jaarverslag, wordt de jaarrekening besproken en vastgesteld. Met inachtneming van het bepaalde in de statuten wordt in die vergadering, na goedkeuring van de jaarrekening, het bestuur tevens gedechargeerd voor het gevoerde beleid.

AMBASSADEURS

De ambassadeurs zetten zich in voor de Nederlandse militair juridische bibliotheek om privécollecties op het gebied van militair recht in kaart te brengen ten behoeve van mogelijke opname in de collectie van de Nederlandse militair juridische bibliotheek. De ambassadeurs beschikken elk over een zeer breed netwerk in en buiten de militair juridische wereld, en zijn daardoor bij uitstek geschikt om op de hiervoor omschreven wijze het bestuur te ondersteunen. Verder kunnen de ambassadeurs het bestuur gevraagd en ongevraagd adviseren over het beleid en het werk van de stichting. Onze ambassadeurs zijn:

- prof. dr. T.D. (Terry) Gill,
- brigade-generaal b.d. mr. J.P. (Jan Peter) Spijk,
- kolonel b.d. mr. G.F. (Gert) Walgemoed en
- kapitein ter zee mr. drs. M.M.J. (Michel) Loof.